

Епідеміологічні та соціальні особливості сальмонельозів

Чемич О. М., Чемич М. Д.

СумДУ, кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією

Epidemiological and social characteristics of Salmonellosis

Chemych O. M., Chemych M. D.

SSU, Department of Infectious Diseases and Epidemiology

E-mail: chemych_oksana@mail.ru; Chemych O. M.

Актуальність. З кожним роком все більшого значення набувають сальмонельози, які за складністю епізоотичного процесу, епідеміології і профілактики не мають собі рівних. Поліетиологічність, поширене носійство, контамінація сальмонелами продуктів тваринного походження та об'єктів зовнішнього середовища сприяють тому, що незважаючи на здійснюваний широкий комплекс профілактичних заходів, не тільки істотного зниження, а навіть стабілізації захворюваності досягти не вдається.

Мета роботи – виявити епідеміологічні та деякі соціальні особливості сучасних сальмонельозів.

Матеріали та методи. Обстежено 125 хворих із середньотяжким перебігом сальмонельозу. Середній вік пацієнтів склав $(43,97 \pm 1,56)$ року. Переважали особи чоловічої статі (79; 63,2 %), жінок було в 1,7 разу менше (46; 36,8 %). Госпіталізування відбувалось на $(2,36 \pm 0,10)$ день від початку захворювання.

Здійснено: загально-клінічне обстеження; збір епідеміологічного анамнезу; бактеріологічне дослідження калу, епідеміологічний та статистичний аналіз.

Результати дослідження. Захворювання було спричинено переважно *S. enteritidis* (84 особи, 67,2 %), *S. typhimurium* виділялася з калу у 2 рази рідше (40, 32,0 %), в одному випадку діагноз встановлено клінічно (пацієнт з епідосередку). Сальмонельоз перебігав у гасатроінтестинальній формі, переважно реєстрували гастроентеритний (52 хворих, 41,6 %) і гастроентероколітний варіанти (50, 40 %), у 2,5 разу рідше - ентероколітний (20, 16 %), у поодиноких випадках діагностовано гастритний і ентеритний варіанти (2, 1,6 % і 1, 0,8 % відповідно).

Госпіталізування відбувалося протягом року, при цьому найменша кількість пацієнтів звернулася за допомогою у листопаді - грудні (4,8 %), найбільша – у квітні – серпні (71,2 %) з максимумом у серпні (26,4 %).

Факторами передавання, на які вказали хворі на сальмонельоз, найчастіше були: яйця птиці (перепелині, курячі - 40,8 %); м'ясо- і рибопродукти (40,8 %; риба копчена або солоня – 12,8 %, ковбаси – 8,0 %, м'ясо копчене – 7,2 %); молокопродукти (36,8 %; сир – 12,8 %). Значно рідше пацієнти за причину захворювання вважали овочі (22,4 %), кондитерські вироби (6,4 %), фрукти (4 %).

Хворі на сальмонельоз у жодному разі не відмітили недотримання або порушення особистої гігієни та правил споживання продуктів, не було вказано на харчування у громадських закладах. Контакт із подібними пацієнтами був у 3,2 % випадків, участь у святкуванні – у 5,6 %, споживання продуктів довготривалого зберігання – 3,2 %.

20 осіб госпіталізовано з 9 осередків. У кожному з них було в основному по 2-3 хворих, коефіцієнт осередковості склав 2,22. Лише з одного осередку на стаціонарному лікуванні знаходилось 5 пацієнтів, причиною недуги стало споживання налисників із сиром, приготованих за добу до споживання. Питома вага осередків незначна (0,072).

Перебування хворих у стаціонарі тривало в середньому $(8,14 \pm 0,22)$ дня.

Висновок. На сальмонельоз хворіють особи працездатного віку, переважно чоловічої статі. Звернення за медичною допомогою відбувається на другу – третю добу від початку захворювання. Недуга перебігає з типовою клінічною симптоматикою у гастроінтестинальній формі переважно за гастроентеритним або гастроентероколітним варіантами. Сальмонельоз спричинений *S. enteritidis* (67,2 %) і *S. typhimurium* (32,0 %).

Основними факторами передавання є яйця, м'ясо- і рибопродукти, молокопродукти. Коефіцієнт осередковості та питома вага осередків незначні.

Чемич, О.М. Епідеміологічні та соціальні особливості сальмонельозів [Текст] / О.М. Чемич, М.Д. Чемич // Інфекційні хвороби в практиці лікаря-інтерна: сучасні аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції і Пленуму Асоціації інфекціоністів Сумщини, м. Суми, 4-5 червня 2014 р. / Редкол.: М.Д. Чемич, В.Д. Москалюк, О. І. Сміян, В.О. Терьшин, Н.І. Ільїна, В.В. Захлебаєва, А І. Піддубна. - Суми : СумДУ, 2014. - С. 129-131.